

2.23.2 Alles te koop

'Amsterdamse winkeltop ontdekt Zaandam: vier kooppaleizen op de Gracht', kopte dagblad De Typhoon op 18 januari 1964. De komst van de vier kooppaleizen Peek & Cloppenburg, C&A, Hema en V&D was een opening waard. Het aanzicht van de Gedempte Gracht zou er immers ingrijpend door veranderen. Ongeveer zestien winkels en woonhuizen moesten het veld ruimen voor de filialen van de winkelketens.

De vader van Lex Hackmann bewaarde de bewuste krant. Niet wetende dat zijn zoon tien jaar later bij V&D aan het werk ging. Van alle personeelsleden (zo'n 150 mensen) is Hackmann er het langste in dienst. Het warenhuis opende in 1969 zijn deuren, met een heel ander assortiment dan tegenwoordig het geval is, zegt Hackmann. „Alles kon je er kopen. Wasmiddelen, vers brood, planten. Zelfs levende have. We hadden een echte 'petshop' met jonge vogeltjes.”

De heren Vroom en Dreesmann openden in 1887 hun eerste zaak. Vandaag de dag is in bijna elk stadscentrum een V&D te vinden. Nagenoeg elke Nederlander heeft er wel eens gewinkeld of een kopje koffie gedronken.

De vestiging in Zaandam is in de loop der jaren geregeld veranderd en verbouwd. Bijna alle etalages zijn bijvoorbeeld verdwenen en de tentenshow op het dak is er niet meer. De hevige storm die de tenten ooit naar het begin van de Gracht blies, is daar overigens niet de oorzaak van.

De draaideur aan de zijkant van het pand heeft plaats moeten maken voor H & M. Via deze deur belandde je midden op de platenafdeling. Menig Zaandammer zal er zijn muziekcollectie hebben aangevuld. Hackmann: „Als er een nieuwe release was, stonden de mensen in de rij. Vooral toen Evita uitkwam, was het heel erg druk. Ook Guilty van Barbra Streisand ging als warme broodjes over de toonbank. Gaaf was dat.”

Net zo gaaf waren de verkopers van de platenafdeling. Al zal een aantal klanten daar anders over denken. „Rotverkopers’ waren het eigenlijk, die van plagen hielden”, zegt Hackmann met een lach. „Vanaf de jaren tachtig werden er op die afdeling videobanden verkocht. Klanten die een seksband wilden kopen, duwden zo’n band weg onder een stapeltje. Zodat niemand het zou zien. De verkopers draaiden dan het hele stapeltje om, staken die band in de lucht en riepen over de hele afdeling: ‘Hé, wat kost deze?’.”

Die plaaggeesten zorgden echter ook voor optredens van artiesten op de afdeling. „Berdien Stenberg kwam eens langs. Had allemaal eisen wat eten betreft. ‘Nou, ze kan gewoon een broodje kaas krijgen’, zei de toenmalige bedrijfsleider boos. Bleek dat Berdien naast hem zat, dat had hij niet in de gaten gehad. Op de boekenafdeling werd ook veel gedaan. Auteurs Appie Baantjer en Henk Molenberg kwamen langs voor signeersessies en als er een hobbyboek verscheen, hielden we creatieve workshops. Natuurlijk hebben we ieder jaar de seizoensacties.”

„De Kerstmarkt, schoolcampus en het prijzencircus kent iedereen. Prachtig is dat. Het prijzencircus brengt nog steeds veel mensen op de been. Om acht uur ‘s morgens staan ze al met zijn honderden in de rij op de Gracht. Bij het eerste prijzencircus was al het personeel verkleed als clown. Vanwege de veiligheid mocht dat na een paar keer niet meer. We waren te onherkenbaar, klanten hadden er gemakkelijk net zo als ons bij kunnen gaan lopen.”

Hackmann maakte meerdere mijlpalen mee, die de kolommen van de lokale krant haalden. De introductie van de scankassa’s, de viering van het 100-jarig bestaan en de eerste koopavond voor het personeel. Overal heeft hij foto’s van, die samen met de voorpagina uit 1964 in een fotoalbum worden bewaard. Het album is nog niet vol, er is voldoende ruimte voor nieuwe

herinneringen. En voor nieuwe krantenberichten. Want ruim 40 jaar na het nieuws over de komst van de kooppaleizen en de bijbehorende

sloop- en nieuwbouwplannen in het centrum, staat Zaandam wederom aan de vooravond van nieuwe veranderingen.

